Արսէն Տէր-Մարտիրոսեանց 3 ր., Գրիգոր Ղազարեանց 3 ր., Կարապետ (Թայիրեանց) Մելիքեանց 3 ր., Վանի Թայիրեանց 3 ր., Սարգիս Աւէտիսեանց 3 ր., Նաւասարդ Զօրիեանց 3 ր., Մելքում Ռափայէլեանց 2 ր., Գրիգոր Նիկոլայեանց 2 ր., Տիգրան Կծնդախսազեանց 2 ր., Դաւչօյ Առաքելեանց 2 ր., Աւետիք Ղազարեանց 2 ր. 10 կ., Սարգիս Պետրոսեանց 1 ր., Գրիգոր Մէլիք Ստեփաննեանց 1 ր., Սամուէլ Տէր-Ստեփաննեանց 1 ր., Գէորգ Տապտապեանց 1 ր., Քրիստափոր Մարութեանց 1 ր., Յարութիւն Աստուածատուրեանց 1 ր., Կարապետ Սիմոնեանց 1 ր., Յակոբ մաշտեսի Ամիրեանց 1 ր., Ամրջան մաշտեսի Ավանեանց 1 ր., Մի ոմն 1 ր., Յակոբ Յակոբջանեանց 1 ր., Թոմաս Խարազեան 1 ր., Աւետիք Տէր-Աբրահամեանց 1 ր., Արտեմ Պիրանեանց 1 ր., Մի ոմն հայ 1 ր., Մի ոմն հայ 1 ր., Ալէքսանդր Տէր-Յակոբեանց 1 ր., Յովհաննէս Աւէտիսեանց ր. Գրիգոր Բայընդուրեանց 6 ր.: Ընդամենը 317 ր. 10 կ.:

Յովհաննէս Վարդապետիկեանց, Փանէոս Տէր-Աբրահամեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թեմական տեսուչ Գ. Բարխուդարեանց յայտնում է հետեւեալը: «Ապագայ ընդհանուր ուսուցչական ժողովի համար կազմած ուսումնական յանձնաժողովի առաջին նիստը նշանակված է ամսիս 13-ին, երկուշաբթի օր, երեկոյեան 7 ժամին, Գայանեան ուսումնարանում: Այս մասին պատիւ ունեմ յայտնել յանձնաժողովի մեծապատիւ անդամներին:»

—

Հաստատ աղբիւրներից իմացանք, որ Ներսիսեան դպրոցի տեսուչ պ. Նահապետեան արգելել է դպրոցի աշակերտներին, այն էլ բարձր դասատների աշակերտներին, հայոց թատրոն մանգաւանդ իրանից թոյլտուութիւն հարցնելու, հակառակ դէպքում աշակերտներին մեծ պատիժներ են սպասում:

—

Պ. Յովհաննէս Գաբրիէլեան Թամամշեան յայտնում է հետեւեալը: «Սեպտեմբերի 28-ին, Թիֆլիսի Նորաշէն եկեղեցու մէջ, պատարագից յետոյ սրբազան Աղաւիլեանց մի քարոզի մէջ յիշեց Ն աշէնի Մարիամեան օրիորդաց դպրոցի նուիրատուների ազգանունները: Ի միջի այլոց սրբազանը ասաց որ Զաքար Թամամշեան ուսումնարանին 1000 բուբլ ընծայեց: Հարկաւոր եմ համարում յայտնել, որ այդ գումարի կէսը, այն է 500 րուբլ, իմ նուէրս է»

—

ՓՕԹԻՑ, պ. Պօպօվից ստացած երկու հազար բուբլ գումարից 1000 բուբլ ուղարկեցինք յօգուտ «Միացեալ ընկերութեան»:

—

Պ. օրգանօվի կօնցերտը Արծրունու թատրոնում լինելու է ոչ թէ հոկտեմբերի 13-ին, ինչպէս յայտնած էր, բայց հինգշաբթի օր, հոկտեմբերի 16-ին:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՒՐՔԻԱ

—

Ալաշկերտի Հայ գաղթականաց անուամբ 1877ին Ռուսական Հայաստանի մէջ հաւաքուած և Էջմիածնի աթոռին յանձնուած 17000 րուպլիին համար Տփխիսի Հայ լրագրութիւնն անդադար բացատրութիւն կը պահանջէր Մայր աթոռէն, թէ ինչ իրաւամբ և ինչ նպատակաւ պահած էր այդ կարեւոր գումարը, զոր ժողովուրդն Ալաշկերտցի դժբաղդ գաղթականաց օգնելու համար նուիրած էր, և որ ներկայ մարդախանձ տվին ժամանակ կրնար շատ հոգիներ փրկել և թշուառութիւններ սփոփել:

Երկար լռութենէ յետոյ վերջապէս Արարատ ամսագիրը կը պատասխանէ թէ Վեհ. Կաթողիկոսին հրամանաւ յիշեալ գումարով արժեթղթեր գնուեր են, որոց տոկոսիք Ալաշկերտի գաւառին մէջ վարժարան մը պիտի հիմնուի և կառավարուի եղեր:

Այս յայտարարութիւնը չիմք գիտեր ինչ տպաւորութիւն բրած է Ռուսական Հայաստանի Հայ ժողովրդոց վրայ. բայց մեր վրայ բրած տպաւորութիւնը գժբաղդաբար խիստ տխուր է. վասն զի այդ գումարը կրնայ ներկայ սովուն ժամանակ մեծ օգնութիւն մատակարարել Պայազիտի և Ալաշկերտի սովելոց ազգայնոց, և երկրին աւերմանն ու ամայացման առաջն առնլու նպաստել:

Որո՞ւ համար պիտի հիմնուի վարժարանն երբոր երկրին ժողովուրդը սովու տագնապէն չը դիմանալով ցիրուցան եղած, և իրենց գիւղերն ամայացած և կամ ամայանալու վտանգի ենթարկուած են:

Թէրճէմանը Հագիգաթ լրագիրը Պ. Բարշամի նամակին աւթիւ բրած խորհրդածութիւնը սա տողերով վերջացուցած է.— «Հայք ինքնօրինութիւն և անկախութիւն «կ'ուզեն. բայց լոկ ցոյց մ'է այս զոր այժմ «կը պահանջեն իրենց շահերն. ապա թէ «ոչ, միթէ չե՞ն գիտեր թէ ինչ պիտի լինէ «չափ մը Հայոց անկախութիւնն այնպիսի «երկրի մը մէջ, որոյ մէկ կողմն Արապիստան «է, բուն իսկ երկիրը Քիւրտիստան է, մէկ «կողմը Պարսկաստան, և միւս կողմն ալ «Ռուսաստան,, որ ամեն ինչ կլնել կը սպառնայ»

Վիտին բնակող ազգային մը, Յարութիւն էֆէնտի Արգարեան, սեպտ. 10 թուով նամակ մը կ'ուղղէ Լա Թիւրքի լրագրին, գանգատելով որ Պուլղարիոյ Երեսփոխանաց ժողովն, որ ի Սոֆիա կը նստի, մինչդեռ թօշակներ կը յատկացնէր Պուլղար Արքեպիսկոպոսաց, Եպիսկոպոսաց և Տէրտէրաց, ինչպէս նաև Իսլամ Միւֆթիներուն և Հրէայ Խախամներուն, ոչինչ յատկացուցած է Պուլղարիոյ Հայ համայնքութեան: Իշխանութեան երկրին մէջ այսօր 1,200 Հայ բնտանիք կան, որք Շումլա, Ռուսճուգ, Վառնա, Պազարճըգ, Սիլիստրէ և Վիտին կը բնակին. և ո՛չ եպիսկոպոս, ո՛չ ալ քահանայ ունին, անոնց ծախքն հոգալու անկարողութեան պատճառաւ:

Եթէ, կ'ըսէ նամակագիրն, յառաջիկայ նստաշրջանին մէջ այս խնդիրը Պուլղարիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն ուշադրութեան ներկայի, սա անշուշտ ի նկատ կ'առնու, և բացառութիւն մը չընելով Հայոց համար, որք Պուլղարիոյ ուրիշ համայնքութեանց չափ հոգածութեան արժանի են, գումար մը կը քուէարկէ նաև Հայկական եպիսկոպոսութեան մը համար ի Պուլղարիա: Նամակագիրը Բուլղարիա բնակող Հայոց անուամբ, այս խնդրոյն վրայ Ազգային Պատրիարքարանին ուշադրութիւնը կը գրաւէ, և վստահ է որ եթէ Ներսէս Սրբազան այս գործին համար Պուլղարիոյ կառավարութեան քով միջնորդէ, իւր միջնորդութիւնը փափաքելի արդիւնքը կ'ունենայ:

(Մասիս)

ՖՐԱՆՍԻԱ

—

Լրագիրների մէջ կարդում ենք հետեւեալ տեղեկութիւնները. Փարիզից ստացվեցան այնպիսի տեղեկութիւններ, որոնք հակառակ են աւստրիական պաշտօնական և անգլիական մինիստրական լրագիրների հաղորդութիւններին, իբր թէ բոլոր պետութիւնները համաձայնել են ընդունել Անգլիայի առաջարկութիւնները: Փարիզի հեռագիրը հաղորդում է, որ Ֆրանսիական հանրապետութեան նախագահը մինիստրների խորհուրդի մէջ մտադիր է քննել, թէ ինչպէս պէտք է գործել, ի նկատի ունենալով այն նոր գրութիւնը, որ առնլծել են Աւստրիան և Գերմանիան, որոնք տատանվում են ընդունել Անգլիայ' առաջարկութիւնները:

Այդ հեռագիրը ցոյց չէ տալիս իր հաղորդած լուրի աղբիւրը: Որովհետև նոյն հեռագիրը դրականապէս յայտնում է, որ Ֆրանսիական մինիստրների խորհուրդի մէջ վճիռ չէ կայացել Ֆրանսիական նաւատորմի յետ կանչելու մասին, ուրեմն կարելի է ենթադրել, որ այդ հեռագիր ուղարկել են Փարիզի պաշտօնական շրջանները, որոնց գոնեա մօտաւորապէս յայտնի պէտք է լինի Թիւրքիայի դէմ գործադրելի ստիպողական միջոցների մասին եղած բանակցութիւնների գրութիւնը:

Անկարելի է ենթադրել, որ Ֆրանսիական կառավարութիւնը Աւստրիայի և Գերմանիայի տատանումը եղրակացնում լինի այդ երկրների կիսապաշտօնական լրագիրների հաղորդութիւններից: Կիսապաշտօնական լրագիրներից չէ կարելի տեղեկութիւն ստանալ Գերմանիայի կամ Աւստրիայի տատանման մասին: Ուրեմն Ֆրանսիական կառավարութիւնը այդ տեղեկութիւնը ստացել է մի այլ աղբիւրից, որ յայտնի չէ անգլիական կառավարութեանը, որովհետև Գլադստոնի մինիստրութիւնը այնպէս է վարվում, կարծես հաւատացած է, որ եւրոպական համաձայնութիւնը կայացել է Թիւրքիայի դէմ ստիպողական միջոցներ գործադրելու մասին:

Այս հակասութիւնները նրանով կարելի է մեկնել, որ Անգլիայի բանակցութիւնները եւրոպական միւս պետութիւնների հետ առաջացել են մինչ այն աստիճան, որ Գլադստոն և Գրենվիլ նրանց վերջացած են համարում, մինչդեռ համաձայնութիւնը վերջնական ձև չունի: Պարզ է ուրեմն, որ Բերլինից ակնարկում են Գերմանիայի և Աւստրիայի տատանման մասին, որպէս զի Ֆրանսիան չընդունի Անգլիայի առաջարկութիւնները: Եթէ Ֆրանսիան այսպէս վարվի, Գերմանիա և Աւստրիա առիթ կունենան յետ առնել իրանց համաձայնութիւնը, որը երեւի պայմանաւոր է:

Այս դէպքում պետութիւնները երկու կողմի կը բաժանվէին, որոնցից մէկը կազմված Ֆրանսիայից, Աւստրիայից և Գերմանիայից, կընդդիմանար եւրոպական պետութիւնների միջամտութեանը արեւելեան գործերի մէջ: Եւրոպական համաձայնութիւնը կոչնչանայ և դրա պատճառը, թէպէտ և ակամայ, Ֆրանսիան կը լինի:

Փարիզից Բերլինի «Նացիօնալ Ցայտունգ» լրագրին գրում են, որ Ֆրանսիական կառավարութիւնը կըսկսի իրագործել մարտի հրամանները, փակելով արգելված միաբանութիւնների եկեղեցիները: Այդ գործը կը սկսեն կատարել հոկտեմբերի 10 ից: Գործին ծանօթ շրջանները հաւատացնում են, որ պապի յարաբերութիւնները Ֆրանսիական կառավարութեան հետ չեն ընդհատվի, այլ պապական նուիրակը կարճատև արձակուրդ կը վերցնի և կը հեռանայ Ֆրանսիայից:

Իտալական «Դիրիտտօ» լրագիրը քննելով Ֆրանսիայի բռնած ընթացքը Արեւելքի մէջ, ասում է հետեւեալը. Ֆրանսիան յունական խնդրի մէջ թէ Բերլինի կօնգրեսի, թէ Բերլինի կօնֆերենցիայի ժամանակ սկսեց առաջնակարգ դեր խաղալ: Վադդինգտօնի և Ֆրէյսինէի մինիստրութիւնները ուրիշ պետութիւնների առաջ հելլենականութեան պաշտպան հանդիսացան: Ֆրէյսինէ մինչև անգամ համաձայնեց զինուորական գործակալներ ուղարկել Աթէնք՝ յունական զօրքերը կազմակերպելու համար: Այժմ բոլորը փոխվել է. զինուորական գործակալների Աթէնք ուղարկելու միտքը թողված են, ծովապետ Լաֆօնին տուած հրահանգները խափանելով սահմանափակում են նրա իրաւունքները, իսկ Ֆրանսիական մամուլը ծաղրում է ծովային ցոյցը: Լրագրի կարծիքով Ֆրանսիայի պատիւը նոյնքան բաւականութիւն պէտք է ստանայ, որքան և ուրիշ պետութիւնների պատիւը և որ այժմ անվայել կը լինի Ֆրանսիայի համար անջատվել եւրոպական համաձայնութենից:

Իտալական «Նացիօնէ» լրագրի մէջ տպված է Ֆրանսիական արտաքին գործերի այժմեան մինիստրի նամակը, որի մէջ Բարտելեմի Սէնտ-Իլեր ասում է, թէ ինքը խաղաղութեան և և Իտալիայի բարեկամ լինելով, կաշխատի, որ Ֆրանսիայի և Իտալիայի յարաբերութիւնները բարեկամական լինեն:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Պարսկաստանի Սպահան քաղաքից մեզ գրում են. Վաղուց այստեղ զգացվում էր մի կանոնաւոր ազգային դպրոցի կարեւորութիւնը: Տեղային հին դպրոցները անգամ չպատասխան լինելով ժողովրդի պահանջներին, ծնողները ստիպված էին իրանց զաւակներին ուղարկել օտար երկրներում ուսում առնելու: Ամեն տարի հարիւրաւոր պատանիներ ուղարկվում էին Հնդկաստանի Կալկաթայ քաղաքը անգլիական դպրոցները մտնելու համար: Այդ աշակերտների մեծ մասը ուսումը աւարտելուց յետոյ այլ ևս չէին վերադառնում իրանց հայրենիքը, մնում էին Հնդկաստանում, իրանց համար գործ, կամ պաշտօն գտնելու համար: Իսկ եթէ վերադառնում էին, նրանց այլ ևս ճանաչել չէր կարելի, լինում էին բոլորովին օտարացած, մինչև անգամ մայրենի լեզուն մոռացած: Այդ հանգամանքները աչքի առաջ ունենալով, Սպահանի հայ հասարակութիւնը մտածեց մի կանոնաւոր ազգային դպրոց ունենալ. ստորագրութիւն բացվեցաւ և հաւաքվեցաւ 10,000 թուման պարսից դրամ նոր բացվելու դպրոցի անունով: Ստորագրութիւնը դեռ շարունակվում է: Գլխաւոր դժուարութիւնը նրանում է, որ Սպահանը ամեն հայաբնակ կենտրոններից հեռու գտնվելով, դպրոցի հոգաբարձութիւնը օրինաւոր ուսուցիչներ գտնելու մէջ մեծ կարօտութիւն է զգում:

— Կ. Պօլսի «Մասիս» լրագրի մէջ կարդում ենք. Արաբ ցեղերը ապստամբվելով, պաշարեցին Սուլէյմանիէ քաղաքը, որ գտնվում է Բաղդադի կուսակալութեան մէջ: Ասպատակութիւններ և աւազակութիւններ կը գործվին: Երեւում է, ասիական Թիւրքիայում օտարազգի մաշմետական ցեղերից շատերը գրգռված են թիւրքերի դէմ:

— Թէհրանից մեզ գրում են. Պարսկաստանի առաջին վէզիրի (սադրազամ) պաշտօնանանկ լինելու պատճառը մէկ միլիօն թուման (մօտ չորս միլիօն բուբլ) արքունի գանձարանից պակասելն է: Վ.ճռված էր սա դրադամի բոլոր կայքերը գրաւել և աքսորել Խորասան, բայց Շահը ներեց, հրամայելով միայն հաշիւներին նայել:

—Լրագիրներում կարդում ենք որ այս օրերս վախճանվեցաւ յայտնի երաժիշտ—հեղինակ Ժակ Օֆէնբախ, որ ծնվեցաւ 1819 թւին գերմանական Կեօլն քաղաքում գերմանացի—հրէայ ծնողներից: Նա յայտնի եղաւ իր բազմաթիւ և շնորհալի օպերէտներով, որոնք պտտեցին ամբողջ աշխարհի շուրջը և որոնց երաժշտութեան թեթև և դուրեկան եղանակները նոյնքան սովորական է լսել եւրոպացու, ամերիկացու և ասիացու բերանից:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

ՓԱՐԻԶ, 8 հոկտեմբերի: Ֆելիկս Պիա դատապարտված է 2 տարվայ կալանաւորութեան և 10000 Ֆրանկ տուգանքի արքայապանութիւնը պաշտպանելու համար:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 9 հոկտեմբերի: Կոմս Սալիասին թոյլ է տուած հրատարակել «Պօլեարնայա Զվեզդա» վերնագրով ամսագիր: «Աժենս Ռիւս» ասում է. Բ. Դրան խաղացած թատրոնական խաղը Դուլցինիօն վերջնականապէս զիջելու մասին եւրոպական կառավարութիւններին նորից կասկածանքի առիթ տուեց Բ. Դրան անկեղծութեան մասին: Այսօր, հոկտեմբերի 9-ին բացվեցաւ Ս. Պետերբուրգի մէջ ռուսաց երկաթուղիների բոլորներ կայացուցիչների 12 որդ ժողովը:

ՓԱՐԻԶ, 9 հոկտեմբերի: Սենատի գլխաւոր խորհրդարանը Ադրիական ծովից Ֆրանսիական նաւատորմի յետ կանչելու պահանջը մերժեց 31 ձայների բազմութեամբ 30-ի դէմ:

ՌԻՄ, 8 հոկտեմբերի: Այսօր այստեղից արտաքսված են կարմելիտները: Դռները ուժով են բացված: Կարգապահութեան համար զօրքեր են պահանջված:

ՄԱՐՍԷԼ, 8 հոկտեմբերի: Պօլիցիային հրամայած է Կապուցինների վանքի մօտ հաւաքվող ամբոխի խումբերին ցրվել:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 9 հոկտեմբերի: Այստեղ բացվեցաւ բալխիրային ճանապարհ:

ՊԵՇՏ, 8 հոկտեմբերի: Ունգարական պատգամաւորութիւնը Լիւդվիգ Տիսսային իր նախագահ ընտրեց:

ՓԱՐԻԶ 8 հոկտեմբերի: Լիվադիա նաւը Մեծ Իշխան Կօնստանտին Նիկոլայեվիչի հետ այսօր դուրս գնաց Բրեստից:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 9 հոկտեմբերի: Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 94 ր. 87 կ. երկրորդ 92 ր. 37 կ., երրորդ 93 ր. 25 կ., չորրորդ 92 ր. 62 կ., ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 216 ր. երկրորդ 211 ր. 50 կ., արեւելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 90 ր. 75 կ. երկրորդ 90 ր. 62 կ., երրորդ 90 ր. 50 կ., ոսկի 8 ր. 20 կ., Ռուսաց 1 բուբլ Լօնդօնի վրա արժէ 24 պէնս, ռուսաց 100 ր. Համբուրգի վրա 204 մարկ, 50 պֆ., Փարիզի վրա 254 Ֆրանկ 50 սանտ:

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ